

VÝZNAM KONCEPTU SOCIÁLNEHO KAPITÁLU A OBČIANSKEJ ANGAŽOVANOSTI V SÚČASNEJ SPOLOČNOSTI

Lukáš Pavelek

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

Trnavská univerzita v Trnave

XI. ročník medzinárodnej vedeckej konferencie

Determinanty sociálneho rozvoja: Sociálna ekonomika ako priestor podpory európskeho občianstva

23. – 24. máj 2013

Banská Bystrica

Sociálny kapitál

- Charakteristiky spoločenských organizácií, ako sú dôvera, normy a siete, ktoré môžu zlepšiť efektívnosť spoločnosti uľahčovaním koordinovaných činností (Putnam, 2000)
- P. Bourdieu (1985) - inštrumentálne spracovanie tejto koncepcie, prínos pre jednotlivca na základe účasti v skupinách, zámerné konštrukcie spoločenskosti za účelom vytvorenia tohto zdroja
- Lin (2001) - sociálny **kapitál**: „investícia do sociálnych vzťahov s očakávaným návratom na trh“, trh môže byť chápaný ako trh ekonomický, politický alebo pracovný, ale dá sa pod ním rozumieť aj komunita
- anglosaská lit. - *social glue, social capital*

Sieť sociálnych vzťahov

- Sociálny kapitál odkazuje na spojenie medzi jednotlivcami – sociálne siete a normy vzájomnosti a dôveryhodnosti, ktoré z nich vznikajú
- Spoločnosť mnohých cnostných, ale izolovaných jedincov nie je nutne bohatá na sociálny kapitál
- Alexis de Tocqueville - *Demokracia v Amerike*. „Nič nie je pre Európana cestujúceho po Spojených štátoch prekvapujúcejšie, ako neprítomnosť toho, čo nazývame vládou alebo administratívou. Amerika má písané zákony a tie sa v každodennom živote plnia. A hoci všetko plyní hladko, nikde nevidno silu, ktorá dáva veci do pohybu. Ruka, ktorá riadi spoločenský mechanizmus je neviditeľná“ (Tocqueville, A., in: Kohutiar, J., 1998, s.38)

Skúmanie sociálneho kapitálu

- „Kvalita verejného života a výkonu sociálnych inštitúcií (a to nielen v Amerike) je... intenzívne ovplyvňovaná normami a sieťami občianskej angažovanosti“ (Putnam, R., 1995 in: Smith, M.K., 2001, 2007).
- V celom rade ukazovateľov občianskej angažovanosti, existujú vážne dôvody pre obavy. USA - sociálny kapitál na úpadku
- Zásadné posuny v troch oblastiach - v oblasti politickej a občianskej angažovanosti, neformálnych sociálnych väzieb a oblasti tolerance a dôvery

Sociálny kapitál, občianska angažovanosť a dobrovoľníctvo

- Štúdium sociálneho kapitálu a občianskej angažovanosti slúži ako jedno z východísk pri skúmaní dobrovoľníctva. Dobrovoľnosť sa všeobecne vníma ako príspevok ku sociálnemu kapitálu. Existujú štúdie rôznych autorov, ktorí dokazujú, že dobrovoľníctvo je zásadné pre sociálny kapitál, pretože vytvára sociálne siete mimo rodinu (Onyx, J., Warburton, J., 2003)
- R. Putnam (2000): *megachurches* - inštitúcie teologického charakteru, ale náboženstvo nie je hlavným a jediným faktorom spájajúcim ich členov – citové záväzky k ostatným v malých skupinách
- *Low entry / honeycomb structure* – oživenie organizácií, stimulácia nie len „zvrchu“, ale aj „zdola“

Zoznam bibliografických odkazov

- BAUMAN, Z. 2000. Myslet sociologicky, Sociologické nakladatelství SLON, Praha, ISBN 80-85850-90-7
- BULLEN, P., ONYX, J. 1998. Measuring Social Capital in five communities in NSW - A Practitioners Guide, Management Alternaties Publications for Human Services, 101p.
- HEALY K., HANPSHIRE A. 2002. Social capital: a useful concept for social work?, Australian Social Work, Volume 55, Issue 3, pages 227–238
- KOHUTIAR J. 1998. Na západ od Západu – Tajomstvo amerického úspechu i problémov, Charis, Bratislava, ISBN 80-88743- 22-2
- LIN, N. 2001. Social Capital: A Theory of Social Structure and Action, Cambridge University Press, New York, ISBN 978-521-47431- 3
- ONYX, J., WARBURTON, J. 2003. Volunteering and health among older people: a review, Australasian Journal on Aging, Vol. 22, No. 2: 65-69
- PAVELEK L. 2013. Understanding the motivation for senior volunteering (Can volunteering of the elderly enhance their individual and social life? A Qualitative Research on Senior Volunteering), Journal of Education, Psychology and Social Sciences, Thomson Ltd., Zilina, vol. 1/2013, No.1, 92s., ISSN 1339-1488
- PORTES, A. 1998. Social capital, it's origins and applications in modern sociology, Annual review of sociology, vol. 24, 1998
- PUTNAM R. D. 2000. Bowling Alone. The collapse and revival of American community, Simon and Schuster, New York, ISBN-10 0- 7432-0304-6
- SMITH, M. K. 2001, 2007. Robert Putnam, The encyclopaedia of informal education, Last update: July 02, 2008, [online]. [cit. 14.5.2013]. Dostupné na: <http://www.infed.org/thinkers/putnam.htm>

Ďakujem za pozornosť.

Mgr. Lukáš Pavelek, PhD.

Trnavská univerzita v Trnave

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

Univerzitné nám. č.1

918 43 Trnava

<http://www.pavelek.sk>